

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inzerati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Nikomur ne pretimo — a se tudi nikogar ne bojimo!

Zborovanje JRKD v Nišu — 150.000 zborovalcev, med njimi ogromna večina kmetov
Prisotna celokupna vlada — Važne izjave ministrov

V nedeljo 23. aprila je priredila JRKD (Jugoslovanska, radikalno-kmetska demokracija) v središču predvojne Srbije, v zgodovinsko pomembnem mestu Nišu, kjer se nahaja sedaj sedež Moravske banovine, zborovanje, kakršnega še ni videla Jugoslavija.

V enem dnevu je privozilo v Niš 62 posebnih vlakov nad 100.000 ljudi iz cele države, a iz bližnje in daljnje okolice jih je prišlo peš toliko, da mirne duše cenimo število nazvočih blizu 150.000 zborovalcev.

Iz Slovenije je odšel v Niš posebni vlak s 500 udeleženci iz vseh srezov.

Niš je bil svečano okrašen z zastavami in slavoloki. Zborovalni prostor je bil pripravljen na ogromnem dirkališču, na katerega so se v nedeljo zjutraj valile množice s treh strani kakor veletoki. Nešteto državnih zastav je plapolalo po zraku in skoro vsak srez iz južnega dela države je imel svojo godbo.

Otvoritev zborovanja

Shod je otvoril senator Ilidžanović kot predsednik banovinskega odbora JRKD za Moravsko banovino. Pozdravil je predsednika vlade, ministre, senatorje in narodne poslance ter vse ogromne množice zborovalcev.

Po krajšem govoru je predlagal za predsednika zborovanja

Nikola Uzunovića,

predsednika JRKD, ki so mu množice priredile velike ovacije. V svojem nagovoru je rekel:

>Teško bi našel besede, da bi se vam primerno zahvalil za izvolitev za predsednika tega shoda, kakršnega še ni bilo ne pri nas in ne pri mnogo večjih narodih. Podelili ste mi s tem čast, ki je doslej še noben politični človek v naši državi ni doživel. (Klici: Živel!)

Toda ni govornika, ki bi imel moč, da dá izraza svojim mislim pred narodom, ki je od Subotice, Stipa in Ohrida, od sinjega Jadrana pa od Triglava in Timoka prihitel semkaj, da pokaže vsem in vsemu svetu, da Jugoslavija nikomur ne preti, da se pa tudi nikogar ne boji. (Navdušeni vzkliki: Tako je! Živela Jugoslavija! Živela Francija!)

Ko sem sklical ta shod, me je neki prijatelj vprašal: Kaj pa bo, če vreme ne bo lepo?

Ko sem ga vprašal, kaj smatra za lepo vreme, je odgovoril: Solnce!

Jaz pa sem mu odvrnil: Mi in naše ljudstvo smatramo za lepo vreme Jurjev dež, kakršen je današnji. (Navdušeni vzkliki: Tako je!)

Predno opravimo konstituiranje shoda, slutim vaše misli in vaše želje, da je treba, da prvo svojo besedo naslovimo na delavca, ki je prvi pri delu za blaginjo svojega naroda, da prvo besedo pošljemo narodnemu kralju, kralju vitezu, kralju bojevniku, kralju zmagovalcu na vseh straneh, kralju državniku, Nj. Vel. kralju Aleksandru Karadjordjeviću. (Burno vzklikanje: Živel kralj!) Naslednja brzovjaka naj našemu vrhovnemu poglavarju raztolmači naše najlepše želje in izraze naše zvestobe in vdanosti:

Nj. Vel. kralju Aleksandru, Beograd.

Z narodnega shoda, ki se danes, dne 23. aprila 1933 vrši v Nemanievcem Nišu, v mestu, kjer je l. 1914 Narodna skupščina za regentstva Vašega Veličanstva sklenila in proglasila vojno do zmage in do osvobodjenja in zedinjenja vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev, pred spomenikom Čele-kule, tem večnim svedokom brezmejnega junaštva in požrtvovanja naših prednikov, pozdravlja stotisočglava množica svojega kralja, kralja viteza (vzkliki: Živel kralj!), bojevnika, kralja zmagovalca (burno vzklikanje: Živel kralj!) in mu izraza svojo neomajno in neizmerno ljubezen in brezmejno zvestobo in vdanost, kličeč:

Naj živi Nj. Vel. kralj Aleksander Karadjordjević!

Naj živi presvetli kraljevski dom!

Naj živi ves jugoslovanski narod!

Naj živi, uspeva in napreduje kraljevina Jugoslavija!

Brzovjaka je bila sprejeta z velikanskim navdušenjem.

Govor predsednika vlade dr. Milana Srškića

Med velikimi ovacijami je dr. Srškić stopil na govorniško tribuno in izvajal med drugim:

>Iz vseh krajev naše razsežne domovine smo se zbrali na to veličastno zborovanje, kakršnega naša zgodovina še ne pozna. Zbrali smo se, da še enkrat pokažemo vsakomur, da je veliko delo osvobodjenja in zedinjenja neizpremenljivo, trajno in večno, ker je globoko zasidrano v čvrstem čuvstvu narodnega edinstva in v polni solidarnosti Jugoslavije.

Naše politično življenje je premagalo marsikatero težkočo, opirajoč se pri tem na nacionalno zavest in zdravi patriotizem našega naroda, na njegovo brezmejno ljubezen in požrtvovanje za domovino in za narod.

Politične stranke nekdanj in danes

Sedaj, ko ustvarjamo veliko JRKD, si moramo biti na čistem, zakaj hočemo prelomiti s starim in zakaj ustvarjamo novo. Lojalno moramo priznati, da so bile mnoge stranke proizvod tistih prejšnjih razmer in prejšnjega razvoja našega naroda in da so kot take bile nesodobne in da niso odgovarjale razmeram in potrebam zedinjenega naroda in zedinjene države. Saj so bile te stranke zasnovane na plemenski, verski ali pokrajinski osnovi. V naši narodni državi Jugoslaviji je vsakemu zajamčena v polni meri enakost in enakopravnost. Če so bile poprej potrebne posebne plemenske in verske organizacije, da se z njimi borimo proti tujcu, če smo potrebovali politične in plemenske organizacije, da preprečimo prodiranje tujca in da se borimo proti raznaroditvi, če je bilo treba na ta način braniti zgodovinske meje pokrajin in njihovo samostojnost, da se obvarujemo pred tujcem in pred njegovo centralno oblastjo, ki se je zajedala v naše najbolj temeljne pravice, v človeške in nacionalne, čemu naj nam bi bile potrebne sedaj v naši narodni državi, ki nam je dala vse naše pravice, ki družni kot narodna država vse naše sile v harmonično enoto poedincev in zajednice?

To velja v polni meri tudi za stranke v nekdanji kraljevini Srbiji, ki se navzlic širini svojih programskih vidikov niso mogle prilago-

iti novemu času in njegovim potrebam, potrebam našega zedinjenja. Te stranke se že zaradi svojega pokrajinskega izhodišča niso mogle ukoreniniti v vseh krajih naše države, ker so v svojem članstvu imele ljudi enega plemena, ene vere in enega dela naše domovine, kar vse je izivalo tudi na drugi strani potrebo vzdrževanja zgodovinskih strank izrasite verskega ali plemenskega značaja.

JRKD in novo politično življenje.

Zaradi tega smo mi s polnim priznavanjem in spoštovanjem do vseh političnih strank, ki so izvršile svojo misijo, a ki ne odgovarjajo več potrebam naše zedinjene velike domovine, prav tako, kakor smo z ljubeznijo in pieteto zavili svoje plemenske zastave in kakor smo narodne, cerkvene in verske organizacije prepustili samo njihovim vzvišenim duhovnim in moralnim nalogam, kakor smo z osvobojenjem in zedinjenjem prelomili vse one pregraje med pokrajinami, ki jih nekateri nazivajo zgodovinske, a ki so zgodovinske samo po tem, da najizrazitejše predstavljajo zgodovino naše razdvojenosti in nesloge — zaradi tega smo ustvarili veliko politično zajednico JRKD, ki v duhu teh velikih načel ustave v vsej državi brez ozira na vero, pleme in kraj, brez ozira na prejšnjo strankarsko pripadnost zbira k sodelovanju vse one, ki so pripravljene pozitivno sodelovati na korist naroda in države in doprinesati k ozdravitvi našega nacionalnega in socialnega napredka in k normalnemu razvoju političnih prilik pri nas.

Pomen jugoslovanstva.

Samo s takim delom bomo ojačili našo narodno in državno celino s pravilnim pojmovanjem jugoslovanske misli in rešili vse probleme, ki se pojavljajo kot sledovi našega razdvojnega življenja v prošlosti, kajti jugoslovanstvo ne pomeni samo popolnega narodnega edinstva in državne celine ter jačanja naše domovine, nego pomeni tudi popolno enakost in pravico za vsakogar, popolno enakopravnost in enako skrb za vse kraje. Jugoslovanstvo izključuje vsako nadoblast, to ime nas veže v nerazdvojno zajednico, v našo nacionalno državo. (Viharno vzklikanje: Živela Jugoslavija!). To ime se ustvarili naši plemenski velikani, naši svetli spomini in tradicije ter je simbol skupne veličine, ponosa in slave. Široka jugoslovanska misel postavlja vse državljanke, ki vestno vrše svoje državljanske dolžnosti, v eno vrsto in ustvarja vsem Srbom, Hrvatom in Slovincem enake pogoje za napredek in srečnejšo bodočnost.

Gospodarska vprašanja.

Samo organizirani v veliki narodni stranki moremo koristiti v sedanjem položaju ter pomagati vladi v njenih prizadevanjih, da omili težko gospodarsko krizo, ki tišči ves svet, zlasti pa krizo, v kateri se nahaja naš kmet zaradi padca cen vseh svojih proizvodov in zaradi težkih kreditnih razmer. Vlada je že s primernimi ukrepi v državi in z razumno zunanjo politiko dosegla, da se je ta padec cen ustavil. Naša trgovinska bilanca za leto 1932 izkazuje za 196 milijonov dinarjev suficita. To je najboljši dokaz, da je prodaja naših agrarnih proizvodov očitana in zagotovljena.

Enako skrb posveča vlada kmetiskim dolgovom. Mi smo brez občutne škode za splošne gospodarske in kreditne razmere naše države olajšali položaj kmeta, ki smo ga zaščitili z moratorijem.

Vlada pripravlja še celo vrsto ukrepov, s katerimi se bo težko gospodarsko stanje olajšalo tudi v ostalih gospodarskih panogah, zlasti delavcem, obrtnikom in trgovcem. Poleg tega posveča vso skrb tudi državnim financam z uvedbo skrajnega štedenja v državnem gospodarstvu, s čuvanjem proračunskega ravnotežja, v opreznem izvrševanju državnih obveznosti, tako glede na osebne kakor na materialne izdatke ter s strogim čuvanjem vrednosti narodnega denarja, ki

je največje in najsigurnejše jamstvo za red in napredek tako v državnem, kakor v vsem narodnem gospodarstvu.

Govor dr. Srškića so množice viharno pozdravljale.

Minister Ivan Pucelj

Med velikimi ovacijami Slovincem je stopil nato minister za socialno politiko Ivan Pucelj v ospredje tribune in izpregovoril:

»Kadar govori narod tako veličastno, kakor govorite danes vi, tedaj posamezniku zmanjkajo besede. (Dolgotrajno odobravanje.) Zmanjkajo mu besede zaradi tega veličastja, ki jasno pričča, da smo eno in da hočemo ostati eno. (Viharno odobravanje.)

Ko sem prevzel ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje in sem se zatopil v invalidske zadeve, sem opazil, da je zahtevala osvobodilna vojna največje žrtve med prebivalstvom na področju Niša. (Pritrjevanje.) Če je temu tako, tedaj pomeni to, da prebiva tu ljudstvo, ki nad vse ljubi svojo državo. Zato smatram, da je srečno naključje, da se prvi veliki manifestacijski shod JRKD vrši na tem historičnem ozemlju. (Dolgotrajno ploskanje.)

Bratje! Prihajam iz tiste pokrajine, ki je najbolj izpostavljena sovražniku, prihajam od tam, kjer izvira bistra Sava, ki vse nas spaja. (Navdušeni klici: Živeli Slovinci!) Prihajam iz Slovenije in vam prinašam pozdrave njenega prebivalstva. Vi ste nekaj slišali o nekih punkcijah dr. Korosca. Pravim vam in izjavljam v imenu Slovincem, da smatramo te punkcije samo za ponesrečene deklaracije pogorelih politikov. (Dolgotrajno ploskanje.) Mi svečano izjavljamo, da smo eno in da bomo ostali eno in se bo vsak naš sovražnik doma ali v tujini opekel, ki bi računal z našo neslogo. (Klici: Živeli Slovinci!)

**Minister pravde
Boža Maksimović**

Viharno pozdravljen je stopil minister na govorniški oder in izvajal:

Prišli ste na ta ogromni zbor, na katerem se je zbralo mnogo nad stotisoč ljudi, da pred tolikimi gosti in somišljeniki z vseh strani naše prostrane domovine in pred vsem svetom dokažete, da je Srbija tudi danes, kakor je bila vedno, steber zdrave državne politike, da dokažete jasno

in prepričevalno, da je Srbija zvest nosilec državne misli in neumorni pobornik jugoslovanskega bratstva in edinstva. Baš v tem staroslavnem Nišu je bil med svetovno vojno proklamiran sklep, da se bo Srbija bojevala tako dolgo, dokler ne doseže zedinjenja vseh Srbov, vseh Hrvatov in vseh Slovincem. Ko se je ta obljuba v največji meri in po silnih žrtvah izpolnila, je Srbija, verujoč kakor v Boga, da so Srbi, Hrvati in Slovinci eden in isti jugoslovanski narod, dala za to edinstvo svoje ime, svoje zastave, svoj grb in svojo krvavo pridobljeno slavo. Vi sinovi te izmučene Srbije ste gledali v tem novem doprinosanju žrtev samo naravno dolžnost, ker vam je tako pojmovanje vlivala vaša globoka in resnična ljubezen do Jugoslavije. Odrekajoč se temu, kar vam je bilo najdražje in najljubše, ste povedali in izpričali, da vam je edinstvo nad vsem in nad vse, da vam je splošna in skupna stvar važnejša od vsake posebne. Vernim temu čustvovanju in pojmovanju je za nas zdrava le zedinjajoča jugoslovanska politika, ki ima pred očmi vedno celino in ves narod, ne pa posamezne dele in pokrajine.

Veličje današnjega shoda, kakršnega do danes še ni bilo, in enodušnost njegovega pritrjevanja nam dokazuje, da v tem soglašamo. Mi ostanemo zvesti svojim političnim idealom: monarhiji, unitarizmu, Jugoslaviji. Vsi služimo skupni stvari, v skupni hiši, hočemo imeti skupno vodstvo. Delati hočemo s skupnimi močmi. Če vsi enako mislimo, če vsi isto hočemo, zakaj ne bi šli po isti poti: jasno in složno z enotnim prepričanjem, jasno in složno s skupnim delom. Ne ozirajoč se na vero, na plemena in na pokrajine, kakor to izpričuje današnji veličastni shod, bomo ustvarili grandiozno politično vojsko, ki bo dosegla, da se ves jugoslovanski narod zlije v eno dušo, strne v eno srce in združi v eno mišico. To bo najboljši odgovor vsem omahljivcem, doma in v tujini in imperialistom v inozemstvu. To bo najboljša služba za našega narodnega kralja, za naš enokrvni narod, za našo enorodno in nedejljivo Jugoslavijo! (Dolgotrajno viharno odobravanje.)

Za Dravsko banovino je bil priglasi kot govornik narodni poslanec Albin Koman, ki je vsled nastalega neurja moral odstopiti od besede, da se ne bi zborovanje preveč zavleklo pod milim nebom.

Dobra znamenja

Javna kritika. — Kritika v lastnih vrstah je najboljša. — Poštenje na zmagoviti poti.

Ni še dolgo tega, ko smo si samo na skrivaj in tiho šepetali na ušesa, da tu ali tam nekaj ni v redu — glasno govoriti in glasno kritizirati pa se ni upal nihče, ker se je vsak bal sodišča. Dokazov za različne napake ali zlorabe zlasti v javni upravi namreč ni mogoče dobiti lahko, brez dokazov pa se je težko odločiti za kakšno javno obdolžitev. To je eno.

Druga okolnost, ki je pri nas vsako javno kritiko prav močno ovirala, pa je bila tista strahovita strankarska zagrizenost, ki je narekovala vsakemu, še tako poštenemu, a le količkaj discipliniranemu strankarju, da mora o vsaki nerednosti, ki jo je očitala javnost temu ali onemu pristašu, »v interesu stranke« brezpogojno molčati, češ da to nikakor ne gre, da bi stranka izgledala na zunaj, pred svetom, umazana, ker se nahajajo v njenih vrstah tudi posamezni nečedneži!

To čudno naziranje je veljalo pri nas še do nedavnega časa na veliko veselje vseh nepridipravov, ki so na ta način našli vedno svojo nezasluzeno zaščito. Glavna stvar je, da si »strankar«, potem pa počni, kar hočeš — te bo že stranka branila, če ti bo kdo kaj hotel.

Kako krivo in napačno je bilo to naziranje, vidimo na številnih primerih, ki kar kriče po trdi roki pravice, pa se do danes še ni nikomur nič zgodilo... Samo ljudje sami še sodijo na tihem in kažejo s prsti na skrivaj na različne osebe — drugega pa nič...

Stranke same so pa moralno stale tako nizko, da se kar niso mogle toliko ojunčiti, da bi javno priznale: Da, res je, tudi v naše vrste se je priplazil škodljivce, a mi ga bomo v interesu moralnega ugleda stranke vrgli iz naših vrst ven — ampak so mirno trpele razne škodljivce v svoji sredi, »da ne bi trpel interes stranke...«

Kakor pa kažejo neki znaki, se pripravlja pri nas tudi v tem oziru blagodejna izprememba.

V zadnjih številkah našega lista smo omenili govor glavnega tajnika ljubljanske trgovske zbornice in bivšega ministra g. Mohoriča.

Njegova kritika državnega proračuna je nadvse ostra ali »porazna«, kakor je rekel predsednik trg. zbornice g. Jelačin.

Mi se ne spuščamo tu v razpravo o tem, ali vse to drži, kar je povedal g. Mohorič, ali ne.

Ugotavljamo pa z velikim zadoščenjem dejstvo, da pripada g. Mohorič sam vladajoči skupini JRKD in kljub temu si je dovolil ostro, a stvarno kritiko!

To je velik moralni napredek!

Nekaj podobnega se je zgodilo v ljubljanskem občinskem svetu pri razpravi o proračunu. Proračun ljubljanske občine je silno ostro prijel g. dr. Pipenbacher, odličen Sokol in neustrašen narodnjak še takrat, ko je bilo še precej nevarno biti narodnjak. Pred par leti še bi se zdelo kar nemogoče, da se bo oglasil za besedo pristaš večine in njen proračun »raztrgal« do podrobnosti. Sedaj se je zgodilo tudi to.

Pred nekaj tedni pa se je zagovarjal pred ljubljanskim sodiščem načelnik nekega okrajnega cestnega odbora zaradi obtožbe, da ni pravilno posloval. Nas tu prav nič ne zanima, ali je bil mož obsojen ali ne, toda z zadoščenjem ugotavljamo dejstvo, da so začele vendar enkrat take zadeve prihajati pred sodišče.

Vsa našeta dejstva pa kažejo, da se je začel vendar enkrat tudi med nami nekak moralni preokret, ki vedno odločneje zahteva, da mora iz naše javnosti izginiti vse, kar je umazanega. Klic po poštenju se oglašja vedno krepkeje in če ga noče slišati stari rod, ga bo pa ne samo slišal, ampak tudi izvršil mladi rod, ki ne bo prav nič gledal na to, »kaj je v interesu stranke«, ampak se bo oziral samo na to, kaj je v interesu naroda!

»Stranke pa, ki hočejo sebi dobro, naj gledajo, da bodo same od sebe in same iz sebe s svojo lastno moralno močjo svoje vrste očistile raznih madežev in peg. To bo pa res »v interesu stranke«.

Veliki dogodki po svetu

Dandanes, v dobi moderne tehnike, ni na svetu nobenih razdalj več. Kar se danes zjutraj zgodi v Ameriki, beremo že zvečer v naših časopisih, in vsak količjak pomemben politični ali gospodarski dogodek nekje daleč v svetu vpliva kolikor toliko tudi na nas. In ker tudi mi ne živimo ločeni od vsega sveta na kakem samotnem otoku, moramo tudi mi pazljivo motriti vse dogodke, ne samo tistih v naši neposredni bližini, če se hočemo obvarovati škode.

Kaj hočejo Japonci?

Na »Daljnem vzhodu«, kakor imenujemo Japonsko in Kitaj, se odigravajo že več let važni dogodki, katerih razvoj je znatno pospešila revolucija na Kitajskem in pa nesloga med onimi velesilami, ki imajo tudi na Daljnem vzhodu velike gospodarske interese. Ti dve okolnosti sta napotili Japonce, da so začeli resno delati za utrditev svoje premoči v Aziji in na Tihem oceanu.

Japonci so narod, ki se silno naglo množi. Japonski otoki pa so premajhni in premalo rodovitni, da bi mogli prehraniti vedno bolj rastoče prebivalstvo. Zato je bila vsa japonska politika že leta usmerjena na to, da najde za svoje ljudi nove pokrajine za naseljevanje.

Prva pokrajina, ki so jo Japonci zasedli, je bila rodovitna, a malo naseljena Mandžurija, ki so jo Japonci izpremenili v »neodvisno« državo pod svojim pokroviteljstvom. Nato so začeli prodirati dalje na Kitajsko in stoje danes že pred glavnim kitajskim mestom Pekinom. Iz proglaša, ki so ga Japonci naslovili na kitajski narod, se jasno vidijo japonski nameni. Japonci prihajajo v deželo — tako pravijo v proglašu — ne kot zmagoviti osvoboditelji, ampak kot osvoboditelji Kitajcev od evropskega jarma!

Če se Japoncem njihovi načrti posrečijo — in to se bodo — bodo Japonci organizirali v par letih vse ogromno kitajsko ozemlje, ki šteje nad 500 milijonov prebivalcev. To bo potem naj-

večja sila na svetu, ki bo z lahkoto potisnila belo pleme iz cele Azije, kajti ni dvoma, da bo Kitajski kmalu sledila Indija, pa tudi Avstralija; Rusija pa bo odrezana od Tihlega oceana. Svobodna Azija pa pomeni smrt za tiste evropske industrijske države, ki so doslej živele od azijskega trga.

Evropske države in Amerika pa mirno gledajo v svoji neslogi, kako Azija vstaja...

Gospodstvo dolarja

Posebne vrste presenečenje so pripravile Evropi in vsemu svetu Zedinjene države s tem, da so tam sklenili razvrednotiti dolar, ki je veljal doslej za najbolj trden in soliden denar na svetu.

Kakšne bodo posledice tega koraka za svetovno gospodarstvo — torej tudi za našel — tega danes bržkone še ameriški finančniki sami ne vedo. Gotovo je, da se bo vsled padca vrednosti dolarja ameriško blago pocenilo, da ga bo lahko kupoval ves svet, ker dolar v primeri z drugim denarjem ne bo več tako drag kot je danes. Posledica tega bo, da se bo produkcija v Ameriki dvignila in da se bo tam brezposelnost znatno zmanjšala. Na drugi strani pa bo ameriška konkurenca silno pritiskala na evropsko industrijo, kar utegnemo čutiti tudi pri nas. Zato danes za evropske države ni bolj važnega vprašanja kakor je vprašanje, kako bo vplivala Amerika na Evropo v gospodarstvu?

Pritisk na Anglijo

Najbolj utegne biti vsled padca dolarja prizadeta Anglija, ki je po padcu svojega funta svoj izvoz znatno dvignila, sedaj pa bo doživela kar čez noč silno ameriško konkurenco. Anglija pa ima še druge težave, predvsem z Rusijo. V Rusijo izvažajo Anglija za milijarde industrij-

skega blaga, ki ga potrebuje Rusija za svojo gospodarsko obnovo. V najnovejšem času pa so Rusi obdolžili v Rusiji zaposlene angleške inženere »sabotažer« in »industrijske špijonažer« in so nekaj angleških inženerev vsled tega postavili pred sodišče in jih obsodili. Posledica obsodbe je bila, da so Angleži prepovedali uvoz ruskega blaga v Anglijo, Rusi pa uvoz angleškega blaga v Rusijo. Kako se bo ta gospodarski dvoboj končal, to se ne da prerokovati; jasno pa je, da zgodovinsko nasprotje med Anglijo in Rusijo še vedno jako krepko deluje!

Hitler vlada...

Za revizijo mirovnih pogodb se poteguje v prvi vrsti Nemčija in iz želje po reviziji se je tudi tako silno okrepila Hitlerjeva vlada v Nemčiji. Toda tudi nemška drevesa ne morejo zrasti čez noč do neba. Hitler mora najprej urediti Nemčijo na znotraj, da bo dovolj močna tudi na zunaj! To pa je veliko delo, ki bo trajalo leta in leta in na drugi strani je še vprašanje, če se bo Hitlerju prenovitev Nemčije posrečila s takimi metodami, kakoršnih se poslužuje sedaj.

Diktatura v Avstriji

Po nemškem vzoru so uvedli diktaturo tudi v Avstriji, samo da v Avstriji ne odločujejo nemški narodni socialisti, ampak krščanski socialisti, ki so veliki nasprotniki hitlerijancev (mogoče samo navidezno, dokler se položaj ne spremeni). Avstrija uživa pri tem veliko podporo Italije, ki ne bi rada videla združitve Avstrije z Nemčijo.

Pri vsem tem političnem vrvežu pa je stalen samo en pojav — vedno rastoče oboroževanje narodov...

Schichtov

RADION

DELUJE V KOTLU
KAKOR SOLNCE NA TRATI

R.J. 2-33

Mladina

Uspelo mladinsko zborovanje v Zapotoku

Agilno in mlado »Društvo kmetiskih fantov in deklet« v Zapotoku pod Kuraškomo je priredilo na velikonočni ponedeljek uspelo kmetško mladinsko zborovanje, združeno s prav lepo prireditvijo. Zborovanja so se udeležili poleg domačih fantov in deklet tudi številni tovariši iz vseh društev ljubljanskega pododbora ter »Zveze kmetiskih fantov in deklet« iz Ljubljane, tako da je bila na zborovanju prav velika armada kmet-

Kmetška mladina na svojem pohodu

Šmartno pri Litiiji. V nedeljo, dne 2. aprila se je vršil občni zbor našega »Društva kmetiskih fantov in deklet«, ki so se ga fantje in dekleta številno udeležili. Društveno delovanje je bilo v minuli dobi prav živahno, za bodoče pa ga bomo še z vsemi silami pomnožili, sebi in kmetškemu gibanju v ponos. Občnega zbora se je udeležil tudi tajnik »Zveze« tov. Vlado Kreft, ki je poročal o smernicah našega dela ter nas navduševal in bodril, da bodimo vztrajni v naši pravični borbi za bodočnost kmetško-delavskega ljudstva. Novi odbor se je sestavil iz tovarišev in tovarišic: predsednik Tone Breznikar, podpredsednik Janko Hostnik, tajnik Albin Rozina, blagajnik Franc Berlot, odborniki(ce) Franc Ceglar, Francka Adamič, Slava Grabnar, Tinca Bregar, Franc Repina, Julče Jesenšek, Tone Groznik, Nace Groznik, Nace Tičar, nadzorniki: Jože Strman, Franc Hosnik, Pavel Planinšek, delegati za »Zvezo« Janko Hostnik, Tone Breznikar, Julče Jesenšek. — Korajžo in naprej!

Gameljane. Naše »Društvo kmetiskih fantov in deklet« je imelo v nedeljo, dne 9. t. m. svoj redni občni zbor, na katerem smo pregledali delo v pretekli poslovni dobi. Udeleženje je bilo prav agilno in veseli smo ga, kajti doseženi uspehi nas vzpodbujajo ter nam dajejo poguma za naprej! Prav posebno veseli pa smo našega dramatičnega udeleženja, s katerim smo bili v vsej zimski dobi v stiku z ljudstvom naše bližnje in daljnje okolice, ki nam je sledilo z razumevanjem. Uspeh tega našega dela je gotovo lep tako v moralnem pogledu kot tudi v gmotnem, ki nam je prinesel lastni društveni gledališki oder. Občnega zbora se je udeležil tudi tov. Vlado Kreft, tajnik »Zveze«. V lepem govoru nas je še bolj utrdil za naše delo, poročal o zmagovitem pohodu kmetško-delavske mladine ter o delu, ki čaka nas vse, ki smo neomajni v borbi za zmago kmetško-delavske misli. V novi odbor so bili izvoljeni tovariši in tovarišice: predsednik Franc Srebotnjak, podpredsednica

ske mladine, ki po svojem čedalje močnejšem gibanju v organizaciji že močno posega v javno življenje, kjer si mora priboriti veljavno besedo, pravtako pa na takih zborovanjih daje izraza svoji miselnosti, ki ohranja in krepi našo kmetško-delavsko idejo. Na takih zborovanjih govori mladina sama, ki hoče in mora za vsako ceno očuvati idejo čisto, a tudi udarno in brezkompromisno. Na zborovanju, ki ga je s pozdravi otvoril predsednik društva tov. Kikel, so govorili tovariši Janže Novak, Stanko Tomšič in Vlado Kreft. V svojih govorih so povdarjali zlasti socialno-gospodarske smernice našega gibanja ter pozivali k odločnosti in vztrajnosti naše socialno-gospodarske borbe v današnji krizi ter krivičnem kapitalističnem družabnem redu, kjer se kmeta in delavca izžema do skrajne meje. Zborovanje je odjeknilo kot mogočna manifestacija za neokrnjena načela kmetškega kralja Matije Gubca, čigar vojščaki so v našem gibanju na zmagovitem pohodu.

Ivana Aleš, tajnik Franc Aleš, blagajničarka Ivanka Kališ, odborniki(ce) Ivan Pečnik, Franc Pečnik, Ivana Jarc, Viljem Birant, Minka Podgoršek, Ivanka Kosmač in Pepca Magister, nadzornika Franc Kosmač, Avgust Kos, delegat za »Zvezo« Franc Srebotnjak.

Bela cerkev. »Društvo kmetiskih fantov in deklet« je za obletnico ustanovitve društva priredilo nadvse lepo uspelo ljudsko igro »Razbojnik Guzaj«. Vsi igralci, ki so bili po večini novinci, so svoje vloge nad vsako pričakovanje lepo izvedli in zaslužijo za požrtvovalno delo res vso pohvalo. Posebno dobro pa je odigral svojo težko vlogo »Guzaja« tov. Klobčar. Čeprav smo imeli proti agitaciji z več strani, je bila udeležba od blizu in posebno še od daleč tako lepa, da je bila šolska soba nabito polna. Popolnoma upravičena je bila bojazen nekega »tukajšnjega funkcionarja«, da se boji iti k predstavi s svojim članstvom zato, da se ne bi šola podrla — sicer pa poslopje ni še v tako slabem stanju —, ker nas je vendar vse zdržalo. Materijalen, posebno pa moralni uspeh je bil prav lep, za kar gre največja zahvala tudi šolskemu upravitelju tov. Lojze Colji, ki je kot prosvetar vodil in režiral igro. Sicer hočejo nekateri za to nad njim izvajati konsekvence, vendar ne bodo uspeli. Po igri smo se pa zbrali pri tov. predsedniku in lepo tovariško zaključili prvo prireditev. Tudi drugače ne mirujemo ter smo se že začeli pripravljati za tekmo koscev.

Beričevo. Gotovo je čitateljem »Kmetškega lista« znano, da je tukajšnje »Društvo kmetiskih fantov in deklet« pričelo lansko leto meseca novembra graditi svoj dom, ki je bil že meseca decembra pod streho. Začetkom pomladi, deloma še tudi pozimi, se je delo nadaljevalo ter bo v kratkem času gotovo. Dom nosi napis »Kmetški dom«. Stavba je 20 m dolga in 9 m široka, dvorana je 13 in pol metra dolga, drugo zavzema oder. Da je delo tako hitro napredovalo, je v prvi vrsti zasluga požrtvovalnega tov. posestnika in vinskega trgovca Ivana Grada, ki je društvu vseskozi vedno ob strani in potem pa tudi požrtvovalnega članstva, ki vztraja pri

započetem delu. Otvoritev doma bo na Binkoštno nedeljo dne 4. junija pod pokroviteljstvom g. bana dr. Draga Marušiča. Tov. društva prosimo, da se po možnosti ozirajo na to prireditev, ki bo važen korak v našem mladinskem pokretu. Spored celotne prireditve bomo kasneje objavili. — Odbor.

Sv. Jurij ob juž. žel. »Društvo kmetiskih fantov in deklet« je vprizorilo dne 25. in 26. marca v dvorani tukajšnje osnovne šole igro »Slepec«, ki je v vsakem oziru dobro uspela. Vsi igralci, zlasti novinci, so se dobro odrezali. Po igri se je razvila prijetna domača zabava. Ob tej priliki se je tudi mnogo razpravljalo o bodočem društvenem delu, kakor tudi o splošnem sedanjem kmetškem položaju. Šentjurska mladina se prebuja ter se že prav marljivo udeležuje v svoji organizaciji; zato ji želimo vsi starejši veliko delavnosti in uspeha.

Ljubljanski pododbor Zveze kmetiskih fantov in deklet je imel v nedeljo, dne 23. t. m. svojo redno sejo. Razpravljal je predvsem o gospodarskem delu, ki ga bodo vršila društva v njegovem območju. Izdelal se je okvirni program, delegati posameznih društev pa so prejeli nalog, da v domačem društvu ta program producijo in si iz njega izberejo ono delo, ki naj ga v prihodnjem delovnem letu njihovo društvo izvrši. Vsa društva morajo to svojo izbiro izvršiti do prihodnje pododborove seje, da bo mogel pododbor ukreniti vse potrebno, preskrbeti strokovne predavatelje, material (sadno drevje, umetna gnojila, seme, plemenske živali, orodje itd.). — Društva, ki niso bila na seji navzoča, prejmejo pismena obvestila.

★

Tekma oračev

»Društvo kmetiskih fantov in deklet« v Notranjih Goricah priredi v nedeljo, 30. aprila ob pol 3. uri popoldne zanimivo tekmo oračev, združeno s kmetško-mladinsko prireditvijo. Ta tekma bo nekaj prav posebnega, kajti doslej smo bolj vajeni le tekem koscev in žanjic. Ta posebnost je še zlasti vredna, da prihiti na tekmo vsak zaveden kmetški fant in dekle in vsi, ki jim je pri srcu pokret in delo kmetško-delavske mladine, ki se z izobrazbo in kulturnim delom bori za zmago kmetško-delavskega ljudstva.

TISKOVINE
vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!

TISKARNA MERKUR
LJUBLJANA, GREGORČIČEVA 4/23
Tel. 25-52. Telegram: Tiskarna Merkur.

Seja Banovinskega odbora JRKD

se vrši v nedeljo, dne 30. aprila t. l. ob 10. uri v mali dvorani Sokolskega doma v Novem mestu, s sledečim dnevnim redom:

1. Otvoritev in imenovanje overovateljev zapisnika.
2. Poročilo banovinskega tajnika dr. M. Zajca in blagajnika g. Marna.
3. Poročilo ministrov dr. A. Kramerja in I. Puelja.
4. Referat senatorja dr. V. Rožiča o Univerzi kralja Aleksandra I. v Ljubljani.
5. Debata o vseh poročilih in slučajnosti.

Istega dne se vrši ob 14. uri seja mladinskega odseka pri Banovinski organizaciji JRKD.

»Banovinsko tajništvo JRKD.

Mogoče ste tudi Vi med tistimi,

ki smo Vam zaupali ter Vam pošiljali Kmetški list brez presledka skozi celo leto 1932 v trdni veri in prepričanju, da se boste sami zavedli svoje dolžnosti in pravočasno poravnali naročnino, pa tega iz bogve kakšnega razloga niste storili. Uprava upošteva, da Vam dela naročnina, kljub temu, da je nizka, resnične težave; vendar najvljudneje prosim, da Vas ne bo treba radi 30 Din še po enkrat opominjati, da poravnate zaostanek, ki ga dolgujete na naročnini, še tekom tega meseca.

SARGOV

KALODONT

Janko Furlan:

Še o združnem vnovčenju sadja

Na razna javno izražena mnenja o najboljšem načinu vnovčenja sadja se je v »Jutru« od 14. t. m. oglasilo tudi Udruženje sadnih izvoznikov in sadnih trgovcev. Ker ne čitajo »Jutra« vsi zanimanci (kmetje), je prav, če so le ti o mnenju Udruženja poučeni.

»Članki dr. Goriška in Birkmayerja« — pravi članek — »so bili povsem objektivni in poučni, ker so operirali z dejanji, medtem ko sta članka g. Sagadina in Furlana podčrtavala samo združno misel in z nepravilnimi številkami hotela dokazati dobiček trgovca, ki bi lahko odpadel na kmeta...«

Preveč je podpisanemu za interese kmetstva in prerenski so časi, da bi se mogel zadovoljiti z dokazovanjem trgovčevega dobička z nepravilnimi številkami. S tem bi kmetu presneto kilavo stregel, ker v to stran in tako daleč zna in more gledati tudi sam. Podpisani je le dejal, da je letos (lani) na neki postaji izvozilo 12 trgovcev okrog 1500 vagonov sadja, in če so pri vsakem vagonu zaslužili le 1000 dinarjev, da so dobili 1 1/2 milijona. Kje naj bi bilo tukaj pretiravanje, v čem obstoja nepravilnost?

V čigavo škodo vse to, če ne v kmetovo? In samo za to gre, samo ta škoda kuje problem zase, ki ne smemo mimo njega, pa bodi kmet tak ali drugačen, dober ali slab, vreden ali obratno. Njegova trdnost nam mora biti bliže od one trgovca. Zakaj, ni treba zopetnih dokazov. Kdor je drugačnega mnenja, ali socialnega življenja ne pozna, ali pa je — barantač. Zakaj bi se bali to javno izraziti, če hočemo biti pravično iskreni ali stvarni!?

Pa se Udruženje izjavlja, da ni protivno ustanovitvi zadrug. Saj niti biti ne more, ker prvo in zadnjo besedo, ali naj se taka zadruga ustanovi ali ne in s kakšnim značajem, bodo imele razmere, oziroma kmetje in zadevni zakon. Zato so tudi pogoji za ustanovitev zadrug, ki so v članku navedeni, odveč. V sedmih točkah so nanizani ti-le pogoji:

1. Zadruga bodi moralno kvalificirana in gmotno sigurna; vrši naj neposredno prodajo kupcu (izločitev posrednikov-eksporterjev);
2. Obstojati mora le iz kmetov-producentov;
3. Člani naj položijo kavecijo;
4. Zadruga se ne smejo ustanavljati kot izvozne sadjarske zadruga;
5. Udružiti bi se morale v organizaciji sadnih eksporterjev in trgovcev;
6. Izločiti morajo posrednike-nakupce;
7. Zadruga ne smejo uživati nobenih gmotnih olajšav.

Menda ni taka organizacija upravičena stopati v področje interesov kmetov-producentov in odločiti, po katerih pogojih se smejo ti organizirati. Kmetje se bodo organizirali časa, oziroma razmeram ali svojim (skupnim) interesom primerno in v skladu z zakonom.

Naj se svet zavrti kakor hoče, kmet bo svoje pridelke ugodno vnovčil le po svoji gospodarski organizaciji. To spoznanje si vedno bolj usvajajo kmetje sami in iz njih ust se čuje že marsikatera pametna beseda. S tem pa je tudi posredno povedano, kakšne ugodnosti jim nudi individualna prodaja. Iz tega poglavja bi mogli slišati od njih marsikaj bridko značilnega.

Sicer je res, da je število kmetov, ki so v tem oziru bolj na jasnem, razmeroma še zelo majhno, kar je v naših razmerah samo po sebi umevno, veča se pa vendarle. In to je za začetek dovolj. Edino razmere ga učijo, kje in kako naj išče najmanjši odpor ali največje gospodarske ugodnosti.

Podpisati pa moramo 2. točko, da naj bodo člani zadrug le kmetje-producenti; ne pa reflektanti zelenih vej, ki jim je zadruga le lasten interes. Tako pridemo do resničnih kmečkogospodarskih organizacij, po drugi pa že v kali onemogočimo morebitne nove — težke spomine, ki vsebujejo precejšen vzrok, da je naš kmet v pogledu združnega gospodarstva tako počasen in nezaupen.

Pomagajmo mu v začetku, nakar bo delal sam, o tem ni dvoma.

Pospešujmo našo kokošjerejo!

V zadnjem desetletju igra perutninarstvo s proizvodnjo jajc vse važnejšo vlogo v svetovnem gospodarstvu.

To se vidi iz primerjave števila perutnine v poedinah državah na osnovi uradnih podatkov, zbranih iz raznih virov. — Tako se je na primer število perutnine v razdobju 1913—1930 povečalo v Zedinjenih državah Amerike od 280 na 470 milijonov, v Nemčiji od 64 na 84, v Veliki Britaniji od 48 na 76 in v Kanadi v istem razdobju od 29 na 61 milijonov!

Se v večjem razmerju se je povečala proizvodnja jajc in sicer vsled naprednejše gojitve, s katere se je dosegla večja nesnost pri kokoših. V Kanadi na primer je bila v letu 1913 povprečna nesnost ene kokoši komaj do 78 komadov jajc! Medtem ko je do leta 1929 dosežena nesnost že do 95 komadov! V Nemčiji nese kokoš letno povprečno 80 jajc. V Veliki

Britaniji 100, v Danski 110. Dandanes so te številke seveda že prekošene, kajti se je holandskim in danskim kokošjerejem posrečilo potom racionalnih metod dvigniti povprečno nesnost na letnih 150 do 160 jajc!

Podatki o potrošnji jajc so istotako zelo zanimivi, dasi se v raznih državah napram različnim slojem prebivalstva medsebojno zelo razlikujejo. Delavec v Nemčiji na primer porabi v dobrih časih letno okoli 100 komadov jajc. Nastavljenec z enakim dohodkom 105, uradnik pa okoli 115! Ob večjem dohodku raste tudi potrošnja jajc, ter doseže v Nemčiji letno na 1 prebivalca povprečno okoli 250 komadov. Isto število kokošjih jajc potroši vsak konzument v Ameriki, v Kanadi celo 286, v Angliji 140, na Čehoslovaškem 94, v Finski pa samo 31 komadov. Koliko se potroši v Jugoslaviji, točno ni dognano. Upajmo, da nismo daleč vzadi za

Finsko! — Sicer pa raste potrošnja jajc leto za leto v vseh kulturnih državah.

V kolu držav, katere proizvajajo po 1 milijardo jajc letno, so sledeče: Danska, Španija, Irska, Čehoslovaška in — Jugoslavija. Japonska in Holandska so zastopane s po 2 milijardi. Po tri milijarde jajc na leto producirajo Italija, Poljska, Anglija in Kanada. Daleč naprej koraka Nemčija s 5 in pol milijarde. Tolče jo seveda prostrana Rusija in to kar z 10 milijardami. Največ jajc izmed vseh držav pa producira letno Kitajska in sicer okoli 30 milijard!

Polagoma nam torej postaja jasno, kako veljavni trgovski predmet predstavljajo leto za leto naš kokošja jajca. — Ker pa izvažajo jajca 17 držav, a uvaža jih pa samo 7, so težkoče držav-izvoznice vsled izpreminjajočega se konzuma in naraščajoče produkcije precej velike.

Važno mesto v trgovini in izvozu jajc in to s precejšnjim uspehom zavzemajo že danes ponekod v svetu izvozne jajčarske zadruga, katere se poizkušajo uveljaviti s standartno robo. Ni dvoma, da je to edina pravilna pot za uspešni razvoj trgovine z jajci.

Mi Slovenci seveda ne želimo stati ob strani. Umestno je in za naše skupno narodno gospodarstvo postane lahko prav koristno, če izboljšamo sistematski našo kokošjerejo na stopnjo drugih, naprednejših narodov. Tem prej, ko pa imamo v naši selekcionirani rujavi štajerski kokoši preizkušeno pasmo, s katero zamoremo doseči iste, da celo še boljše uspehe od naših sedev. O tem pa nekaj prihodnjic!

E. Stoklas, kmet. ref. Crnomelj.

**Kamnoseštvo Alojzij Vodnik
Ljubljana, Kolodvorska ulica**

odprodaja radi velike zaloge nagrobne pomenske pod izredno ugodnimi plačilnimi pogoji tudi na hranilne knjizice.

Kmetijska Matica! Vsem tov. poverjenikom vljudno sporočamo, da je sklenila uprava Kmetijske Maticе na svoji zadnji seji povečanje nagrade za svoje marljive poverjenike. Od sedaj naprej bo prejel vsak poverjenik, ki bo nabral 10 udov, enajsti izvod brezplačno; če bo nabral 20 udov, bo prejel dva izvoda brezplačno itd. Nadalje bodo najmarljivejši poverjeniki imeli pravico, izbrati si izmed knjig, ki jih ima uprava iz prejšnjih let na zalogi, poljubne knjige po izredno nizkih cenah. — Poleg tega bomo priobčili v Velikem koledarju za leto 1934 nekaj slik naših najuspešnejših poverjenikov. Natančna pojasnila in navodila prejmejo poverjeniki v kratkem po pošti. — Zato prosimo vse tovariše poverjenike, naj se takoj lotijo nabiranja udov in naj poskrbe, da bo letošnje število čim lepše! V krajih, kjer še nimamo poverjenikov, iščemo novih. Javite svoj naslov! — Kmetovalci, žrtvujte 20 dinarjev letno za svojo kmetijsko izobrazbo, ki Vam bo edina mogla pokazati pot v boljše čase! V kmetško hišo kmetijske knjige!

Toliko časa, dokler bo kmet samo čakal in poslušal kaj bodo gospod rekli, toliko časa se bo kmetu slabo godilo.

Oslabljenje srca in težko dihanje

povzročata ponajveč maščoba, ki se je nakupila okoli srca in njegovega mišičevja. Ta mast je vzrok, da srce nima moči za vršitev svoje funkcije.

Z redno uporabo zdravilnega »PLANINKA«-čaja Bahovec postane kri živahnejša, srce se razbremeni in ojači, kar omogoči zopet normalno dihanje.

Zahtevajte v lekarnah in drogerijah samo pravi in zdravilni »PLANINKA«-čaj Bahovec, ki se ne prodaja odprto, ampak samo v plombiranih zavojčkih po Din 20— z naslovom proizvajalca:

Lekarna Mr. L. BAHOVEC, Ljubljana

Reg. št. 1349 z dne 9. 7. 1932

Novice

Vsakdanja opazovanja

V zadnji številki našega lista smo se spomnili tudi voditelja češke agrarne stranke Antonina Švehla ob njegovi 60-letnici. Antonin Švehla sam pa je izjavil, da ne želi nikakih proslav in da je velik nasprotnik raznih 40-, 50- itd. letnic, kajti pri takih proslavah nikdar ne prihaja do veljave resnica, ampak večinoma laž: mi takrat molčimo o vseh človeških slabostih in napakah in vidimo samo vse lepo in najlepše...

Kaj bi rekel g. A. Švehla, če bi živel med nami, ki kar ne pridemo iz samih jubilejev ven? Veliko resnico je izrekel Antonin Švehla, ko je dejal, da so vsi taki jubileji čisto odveč. Ali je to mar kakšna posebna zasluga, če doživi kdo 40 ali 50 let?

Domače vesti

Kredit za pogozdovanje. Ministrstvo šum in rudnikov je določilo iz fonda za pogozdovanje kredit v znesku Din 2.500.000 za pogozdovanje, ki ga bodo letos opravile državne direkcije šum in banske uprave. Od tega kredita dobila direkcija šum v Ljubljani 33.000, banska uprava Dravske banovine pa 50.000 Din.

Zalostna smrt stare reve. V neki šupi v bližini kolodvora v Zaprešiču so našli truplo stare beračice, ki je že razpadalo. Kakor so zdravniki ugotovili, je beračica že pred tedni umrla od srčne kapi.

Strašna nesreča voznika. Pretekli teden je peljal 34letni hlapec Ivan Mumel na dvovprežnem vozu hlode od Sv. Lovrenca na Pohorju na žago. Na nekem ovinku pa se je voz nepričakovano nagnil in padel z vso svojo, nad 3000 kg obsegajočo težo na ob strani hodečega hlapca in ga nevarno poškodoval. Izstopila so mu čreva in je obležal nezavesten. Prepeljan je bil v mariborsko bolnišnico, kjer mu je bila nudena potrebna pomoč. Njegovo stanje je zelo resno.

Kmetska mladina naročaj in čitaj svojo edino mesečno revijo »Grudoa!«

Pesnik Oton Župančič izstopil iz PEN kluba. Naš pesnik — prvak g. Oton Župančič je izstopil iz PEN kluba, obenem je pa odstopil tudi kot predsednik ljubljanskega PEN kluba.

V Kočevju je 18. aprila umrl g. ing. Ivan Persoglio, rudniški nadzornik in vodja rudnika Kočevje. Pogreb je bil v četrtek 20. aprila popoldne v Trbovljah. Blag mu spomin!

Borba proti kobilicam v Banatu. V Vojvodini, zlasti v Banatu, se pripravljajo na temeljito borbo proti kobilicam, ki tam vsako leto povzročajo ogromno škodo. V Kikindo so prispela že vsa potrebna sredstva in sicer 100 jeklenih krtač, 5 vagonov petroleja za metalec ognja, 2500 kg strupa, 5000 kg melasa in vagon otrobov, med katere je pomešan strup. Borbo proti kobilicam bodo vodili strokovnjaki, v Vel. Kikindo je prispel beograjski univ. profesor dr. Miha Gradojević in več drugih izvedencev.

Snežni meteži na liški in sušaški progi. Na liški in sušaški progi so divjali zadnje dni silni snežni meteži, tako da je bil promet nekoliko oviran. Temperatura je padla pod ničlo. Na nekaterih krajih je zapadlo do 80 cm snega.

Smrtna nesreča pri Zagrebu. Na cesti pri Zagrebu se je smrtno ponesrečil 40letni delavec Viktor Medvedec iz Bistre. Najbrž ga je povozil avto.

Šest tednov po poroki izginila. Iz vasi Gračine blizu Križevcev je izginila že predlanskim Terezija Vuković roj. Horvat. Omožena je bila šele šest tednov. Med ljudstvom krožijo govorice, da so jo odnesle čarovnice. Vse pa kaže, da gre za zločin.

Od sreče ga je zadela kap. Delavec Andrija Kujundžič v Subotici je tožil svojega gospodarja za 3000 Din. Sodnik je gospodarja obsodil in delavec bi bil moral dobiti zahtevane tri tisočake. Ko je pa zvedel da bo denar dobil, se je tako razveselil, da ga je zadela kap in se je mrtev zgrudil.

Razpisana tajniška služba. Kr. banska uprava Dravske banovine v Ljubljani razpisuje na osnovi § 31. zakona o banski upravi službeno mesto tajnika pri sreskem cestnem odboru v Ptuj. Za to mesto pridejo v poštev prosilci z najmanj dovršeno nižjo srednjo ali tej enakovredno šolo. Prošnje, opremljene z dokumenti po § 3. u. z., je vložiti najkasneje do 10. maja 1933. pri sreskem cestnem odboru v Ptuj.

8260 dolarjev ukradenih. Posestnik Nikola Smolčič v Sukošanu pri Splitu je prijavil, da mu je bilo ukradenih 8260 dolarjev, ki jih je v teku let prislužil v Ameriki in prinesel v domovino.

Kaznjenci obžalujejo, da so izpuščeni na svobodo. Iz kaznilnice v Sremski Mitrovici je bilo te dni pogojno izpuščenih na svobodo 70 kaznjencev, ki so delno odsedeli svoje zaporne kazni. Mnogi izpuščeni so izjavili, da z žalostnim srcem zapuščajo kaznilnico, češ da so doslej imeli brezplačno hrano in lepo stanovanje, a zdaj da ne vedo, kaj bo z njimi.

Krvava ljubavna tragedija. Pretekli teden se je odigrala v Beogradu pretresljiva ljubavna tragedija. A. Buljić je ustrelil svojo zaročenko Leposavo Petković in sebe. Zaročena sta bila že leto dni, pa sta se večkrat prepirala, ker je Buljić zahteval, naj bi Leposava živela z njim že pred poroko, česar pa dekle ni hotelo. V ponedeljek sta se zopet sprla in prepir se je zaključil s tragedijo.

»La Yougoslavie économique 1932«. Izšla je francoska knjižica o jugoslovanskem gospodarstvu, ki jo je (z gorenjim naslovom) sestavil in izdal Zavod za zunanjo trgovino v Beogradu, Ratniški dom.

Revolverska krogla iz zraka. Stefan Barbić, kmet iz Ozlja pri Karlovcu, je šel na pašnik gledat za svojo živino. Nenadno, kakor pripoveduje, pa je iz zraka priletela revolverska krogla, ki ga je zadela v levo nogo in obtičala v kolenu. Barbić tudi ni slišal nikakega strela.

Ukrepi proti novemu širjenju hmeljarstva. Kakor poročajo iz Beograda, je kmetijsko ministstvo napravilo potrebne ukrepe proti širjenju hmeljskih nasadov, zlasti v dunavski banovini v cilju, da se čim bolj omeji saditev hmelja, ki se težko izvaža. V zvezi s tem so kmetijski referenti v krajih dunavske banovine, kjer se goji hmelj, napravili korake, da se omejitev izvrši čim pravilneje in s čim manjšo škodo za hmeljarje.

Ne navadni primer vloma. Iz skladišča premoženjnika na Pragerskem so neznan storilec ukradli več tisoč vžigalnih kopic in okrog 200 kg dinamita.

V cerkvi je kradel žarnice. Policija je aretirala 42 letnega brezposelnega ključavničarja Alojzija Vehovarja iz Maribora, ki je že dalj časa izmikal iz lestencev v tukajšnji frančiškanski cerkvi električne žarnice.

Ljudje, ki so bolni na žolčnih, ledvičnih in kamnih v mehurju, ter oni, ki trpe na prekomerni tvoritvi sečne kisline in napadih protina, uravnavajo leno delovanje črevesa z uporabo naravne »Franz Josefovec vode.« Možje zdravniške prakse so se prepričali, da je »Franz Josefovec grenčica« sigurno skrajno prizanesljivo delujoče salinično odvajalno sredstvo, tako, da jo priporočajo tudi pri trebušnih kilah, natrgani danki in hipertrofiji prostate. »Franz Josefovec grenčica« se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

reg. zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, Tyrševa (Dunajska) cesta 18 (v lastni palači)

obrestuje vse hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri in brez vsakega odbitka
Rentni davek plačuje posojilnica sama

Tekom 51 letnega poslovanja so hranilne vloge narastle na nad Din 230 milijonov izkazane rezerve znašajo „ „ 10 „

Poleg lastnega premoženja jamči za varnost vlog nad 6.500 zadrugarjev neomejeno z vsem svojim premoženjem, kar predstavlja milijardno jamstvo in popolno varnost vseh vlog

Vesti iz sveta

Občinske volitve v Španiji. V 44 okrožjih so se vršile včeraj občinske volitve pri katerih je bilo izvoljenih 15.000 občinskih odbornikov. To so bile prve volitve po proglasitvi republike. Po dosedaj znanih rezultatih so dobili republikanci 1200, socialisti 600, desničarska skupina pa 900 mandatov.

Nemški zunanji minister v. Neurath je stopil v Hitlerjevo stranko.

Avstrijska vlada namerava prepovedati uvoz premoga. Socijalni demokrati zahtevajo, da se trgovina s premogom monopolizira.

Na vseh avstrijskih ljudskih, meščanskih in srednjih šolah je zopet verski pouk obvezen.

84 političnih umorov in ubojev je bilo v Nemčiji od 3. do 25. marca, in sicer je bilo ubitih: 17 narodnih socialistov, 14 Židov in 53 komunistov in socijalnih demokratov.

Plemiške naslove in odlikovanja je Hitler zopet uvedel v Nemčiji.

Javno so odsekali glavo nekemu delavcu, ki je bil obsojen na smrt, ker je pri demonstracijah ubil neko žensko. To je prva justifikacija v Hitlerjevem tretjem cesarstvu.

Nov zakon proti tujcem in zlasti židom namerava izdati Hitlerjeva vlada. Z novim zakonom naj bi se omejil dostop židov na srednje šole.

Bitka med rumunskimi cigani in kmeti. V občini Cernatu je prišlo med cigani in vaščani do prave te bitke. Večje število ciganov je napadlo vas ter izkoristilo zbeganost prebivalcev, da so vdrl v hiše, nakar so z velikim plenom pobegnili. Vaščani so jih ojačeni z orožništvom, zasledovali ter so jih v resnici tudi dohiteli. Cigani pa so postavili barikade ter so se branili. Šele po dolgi borbi so vaščani in orožniki zavzeli barikade ter ujeli cigane. Na obeh straneh je bilo več oseb ranjenih.

Trije otroci zgoreli v vozu. V Nantesu so zgoreli v nekem vozu, ki je bil pokrit s katrovim plaščem, trije otroci nekega drvarja. Oče je bil na dnini, mati pa po poslih in v odsotnosti roditeljev se je na vozu, ki je rabil družini za stanovanje, vnel ogenj, ki je uničil voz in vse tri otroke.

800 psov bodo javno ubili. Iz Budimpešte javljajo, da bodo v najkrajšem času ubili 800 psov. 800 lastnikov psov namreč kljub ponovnim opominom ni do danes plačalo pasjega davka, zaradi česar je oznanilo mestno načelstvo drastične ukrepe proti vsem lastnikom psov. Njih ljubljence bodo ubili javno na trgu.

Za deset milijonov dolarjev piva. Iz New Yorka poročajo, da je po poluradnih statistikah prebivalstvo New Yorka porabilo prvi teden po ukinitvi prohibicije pol milijona sodov piva, kar predstavlja potrošek za 10 milijonov dolarjev. Prebivalstvo New Yorka šteje okroglo 7 milijonov duš. Na glavo vsakega newyorškega meščana je tako prišlo po 8 litrov piva. Mestna uprava v New Yorku je vnovčila samo na davčinah okoli pol milijona dolarjev.

Italijansko orožje za Madžarsko preko Bolgarije. »Univerzal« poroča, da je pričela sedaj Italija pošiljati orožje na Madžarsko preko Bolgarije. Orožje prevažajo z italijanskimi ladjami v bolgarski luki Varno in Burgas, kjer ga pretovorijo na manjše ladje, s katerimi ga vozijo po Dunavu na Madžarsko.

Protizidovski izgrede. V Černovicah je prišlo do težkih antisemitskih izgrediv. Okrog 250 nemških in ukrajinskih antisemitov se je zbralo na glavnem trgu in pričelo pretapati pasante. Ranjenih je bilo nad 100 oseb, 4 hudo. Povečini so bili ranjeni Judje. Šele, ko je prišlo vojaštvo policiji na pomoč, se je posrečilo vpostaviti red. Aretirali so 20 demonstrantov.

Zapeka. Vodeči zdravniki kirurških zavodov izjavljajo, da se pred operacijami in po operacijah naravna »Frane-Jožefova« grenočica uporablja z najboljšim uspehom.

Dopisi

Bela cerkev. Dne 2. t. m. se je vršil ob ponoštevni in prav lepi udeležbi v osnovni šoli v Beli cerkvi I. redni letni občni zbor. Zborovanje je otvoril in vodil predsednik Cvetko Zorko iz Družinske vasi, pozdravil navzoče in se jim za udeležbo najlepše zahvalil. Podal je nadalje svoje predsedniško poročilo, iz katerega je bilo videti, da je organizacija v enem letu delovanja dosegla lepe uspehe in da ne počiva samo na papirju. Istotako je bila videti vsa aktivnost organizacije iz obširnega poročila tajnika g. šol. upr. L. Colje iz Bele cerkve. Za vse delo je dal nadzorni odbor celemu odboru absolutorij. Namesto napovedanega delegata iz Novega mesta, ki pa ni prišel, je podal kratko situacijsko poročilo predsednik. Sledile so še druge točke dnevnega reda, nakar je bil soglasno izvoljen sledeči odbor: Predsednik: Cvetko Zorko, Družinska vas; podpredsednik: Karl Hosl, Kronovo; tajnik: Lojze Colja, Bela cerkev; blagajnik: Lojze Ferkol, Kronovo. Tudi ostali odbor je popolnoma neizpremenjen. Zborovalci so poslali g. ministru Ivanu Pucelju udanostne pozdrave in sklep resolucije, ki se tiče lokalnih razmer. Nadalje so bili poslani pozdravi tudi še g. min. dr. Albertu Kramerju sreskemu poslancu g. Antonu Klincu.

Dol. Podgora v Belokrajini. Na vel. ponedeljek je priredilo naše sicer še mlado, a drugače jako agilno Prostovoljno gasilno društvo veseligr »Stokratov god«, ki je uspela nepričakovano jako dobro. Gasilci, dasi še novinci, so nastopili tako spretno in samozavestno, da je bil res vžitek in veselje. Igre so se udeležili poleg domačinov, v velikem številu tudi okoličani, predvsem naj omenimo Prostovoljno gasilno društvo iz Predgrada, ki se je udeležilo korporativno z godbo na čelu. Po igri se je zahvalil navzočim v lepo zasnovanem govoru, zlasti pa neumornim in delavnim gasilcem učitelj gospod Martelanc, z željo, da bi sledila v kratkem nova, še lepša prireditve.

Morje—Sušak—Trsat. O Binkoštih bo vozil ob priliki romanja na Trsat poseben vlak iz Ljubljane na Sušak. Z našo izkaznico, ki stane 40 Din, ima vsakdo pravico do polovične voznine na železnici, brezplačno vožnjo po morju na otok Krk in preprosto prenočišče zastonj. Kdor se želi tega romarskega izleta udeležiti, naj se takoj prijavi.

Škrilje — Golo. »Društvo kmetskih fantov in deklet« Škrilje—Golo priredi v nedeljo, 30. t. m. ob pol 3. uri popoldne v prostorih Gasilnega društva v Škrilju veseligr »Rodoljub iz Amerike«. Ker je vsebina igre zelo zanimiva, vabimo vse k obilni udeležbi.

V zraku je... Ko je perilo s pomočjo Schichtovega Radiona zopet belo kakor sneg in prijetno po svežem diši, je opravilo na milijone čvrstih kisikovih mehurčkov svoje delo. Zakaj ta vrla armada v Schichtovem Radionu prihrani gospodinji težavni in dolgotrajni belež perila na planem. S Schichtovim Radionom — tem samodejnim pralnim sredstvom — se prenese ta belež naravnost v pralni kotel. Zdaj ni treba gospodinji drugega kakor da dobro pazi, kako ga je treba uporabljati: Schichtov Radion pere sam in ji pomaga lepo beliti.

Za gospodinje

Molji so v gospodinjstvu velika nadlega. Posebno na volnenem blagu, če se zarede, napravijo veliko škodo. Da si obvarujete obleko pred tem škodljivcem, spraznite večkrat omare za obleko, jih temeljito po vseh kotih in špranjah očistite in nato poškopite s terpentinom. Duh terpentina vpliva na molje tako porazno, da jih počasi popolnoma prežene.

Mleko ohranimo sveže v vročih poletnih mesecih, če mu pridenemo malo sladkorja pre-

Tako bleščeče
sveže kakor prvi dan
po vsakem pranju

Vedno z
GAZELA
TERPENTINOVIM MILOM

Pere res belo!

den ga zavremo in ga shranimo na hladnem prostoru.

Na srebrnih predmetih se kaj radi pokažejo madeži. Odstranimo jih najlažje z vodo, v kateri se je kuhala krompir.

Dišava iz domačih rož. V steklenico, ki naj bo čista, nasuj svežih in ne pokvarjenih listov od rudečih centifolij, vijolic ali kakih drugih dišečih rož. Ko je steklenica polna cvetja, ga zalij s finim špiritom in malo pristinega konjaka. Nato postavi steklenico za 3 do 4 tedne na sonce ali pa na kako drugo primerno toplo mesto. Ko poteče navedeni čas, je dišava gotova. Uporablja jo na ta način, da kaneš na peč po par kapljic, kar povzroči silno prijeten osvežujoč vonj po vrtni in rožah.

Sejmi

1. maja: Ljubno v Sav. dol., Sv. Filip v Vračah, Hajdina, Sv. Barbara v Halozah, Lipnica, Muta, Velenje, Križevo, Podsreda, Sv. Rok pri Ptujju, Sevnica na Dravi, Sv. Marija v Jarenini, Murska Sobota, Zelenzniki, Svibno, Tirna, Planina pri Črnomlju, Trava, Boh. Bistrica, Dobropolje.
2. maja: Pikel pri Poljčanah, Dolnja Lendava, Bocrjaloka.
3. maja: Loka pri Zid. m., Fara, Selce, Lož.
4. maja: Sl. Bistrica, Št. Jurij ob j. žel., Sv. Lovrenc, Svičina, Gor. Grad, Turnišče, Črnomelj, Domžale, Jesenice, Kočevje, Krško, Litija, Poljane, Srednja vas, Sorica.
5. maja: Trbovlje, Št. Gothard.
6. maja: Veržej, Martjanci.

Valute

1 nemška marka	Din 13:20
1 švicarski frank	Din 11:10
1 ameriški dolar	Din 52:—
1 angleški funt	Din 202:—
1 francoski frank	Din 2:25
1 češkoslovaška krona	Din 1:70
1 italijanska lira	Din 2:97
1 avstrijski šiling	Din 8:30

Ko prečitaš Kmetški list, daš ga prečitali tudi sosedu in mu priporočaš, da si ga naroči. Celoletna naročnina znaša samo 30 dinarjev.

Z našo umetno

moštovo esenco „MOSTIN“

si lahko vsakdo z malimi stroški pripravi izvrstno obstojno in zdravo domačo pijačo. Cena 1 steklenici za 150 litrov Din 30.—, po pošti Din 50.—. Dobi se samo v drogeriji Kane, Ljubljana, Židovska ul. 1, v drogeriji Kane, Ljubljana (nebotičnik) in v drogeriji Kane, Maribor, Gosposka ul. 33. Vljudno Vas prosimo, da nam z naročilom sporočite, kje ste čitali o „Mostinu“.

FABIANI & JURJOVEC

Ljubljana, Stritarjeva ulica št. 5

VELIKA ZALOGA

suknena blaga za moške in ženske obleke. Lepa izbira svilenih rut in različnih šerp

Krojači in šivilje, pišite po vzorci

Domači mlin

s presejalnikom, nov, za mletje pšenice, koruze, ajde, zmesi itd., prvovrstni inozemski fabrikat, se ugodno proda. M. BITENC, Ljubljana VII, Černelova ulica 19.

Brezobrestna**posojila**

za nakup premičnin in nepremičnin, doto, razdolžitve itd., proti poroštvu, zasnambi ali vknjižbi dajejo „KREDITNE ZADRUGE“ LJUBLJANA Poštni predal 307 Sprejemajo zastopnike

L. Mikuš

Ljubljana, Mestni trg 15
dežniki

Na malo!

Na veliko!

Ustanovljeno 1839

Naznanilo!

Zobni atelje
PIRH EMIL
dentist-tehnik

se je preselil z Rimske ceste sedaj Pred Škofijo št. 21 hiša Strojanšek, trgovina „Pri Zvonu“ II. nadstropje. Sprejema od 8 zjutraj do 5 popoldne.

Kupujte samo domače blago!**Prvovrstno**

modro galico 98/99%

nudi po najnižji ceni

Ekonom

Osred. gosp. zadruga v Ljubljani r. z. z o. z.
Kolodvorska ul. 7.

TOVARNA FURNIRJA

Ivan Zakotnik - Ljubljana
Kobaridska 45 (Za Bežigradom)

nudi mizarjem raznovrstni furnir domačega izdelka po nizki ceni. Ima veliko izbero lepih orehovitih korenin za moderna pohištva Zaloga vezanih plošč iz trdega preku-
Telefon 2379 hanega lesa Telefon 2379

Ekonom

OSREDNJA GOSPODARSKA ZADRUGA**v Ljubljani**

nudi po najnižjih cenah vse vrste deželnih pridelkov, najfinejšo banaško in domačo moko, koruzo, krmila, špecerijsko blago in ostale v to stroko spadajoče predmete

Velika zaloga vseh vrst umetnih gnojil, modre galice ter najboljšega trboveljskega in splitskega portland-cementa

Kolodvorska ulica šte. 7

Denar naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

V LJUBLJANI

REG. ZADRUGA Z NEOMEJENO ZAVEZO

Vloge

na knjižice in tekoči račun obrestuje po 5%, pri tromesečni odpovedi po 6%, večje stalne vloge po dogovoru

Stanje vlog**Din 35,000.000.-****Rezervni zaklad:****Din 1,100.000.-****Blagajniške ure:**

Ob delavnikih od 8—12½, in od 3—4½, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8—12½ ure

Tavčarjeva (Sodna) ul. 1

Telefon šte. 28-47. — Račun poštne hranilnice šte. 14.257. — Brzojavi: „Kmetški dom“

Jamstvo za vloge presega večkratno vrednost vlog. Strankam nudi brezplačno poštne položnice za nalaganje denarja. — Vložne knjižice drugih zavodov sprejema brez prekinjenja obrestovanja

Posojila

daje na poroštvo, na vknjižbo in na zastavo premičnin in vrednostnih papirjev in v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji

Podružnici:

v Kamniku, Glavni trg
v Mariboru, Slomškov trg 3